

การศึกษาการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

นายพิพัฒน์ ภูมิไฉญ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

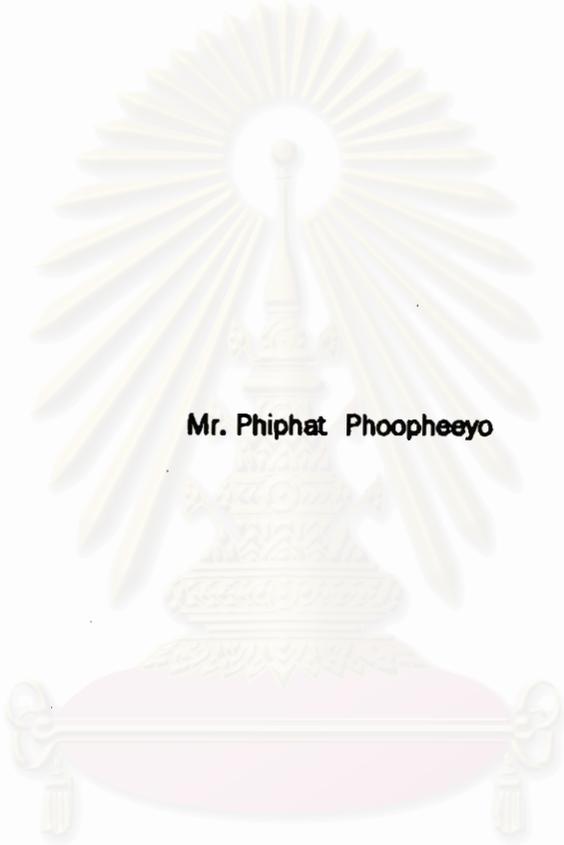
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-530-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE MATHEMATICS CURRICULUM AT THE
LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF
BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE
OFFICE OF PHICHIT PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION**

Mr. Phiphat Phoopheeyo

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development
Department of Educational Administration**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-530-5

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พิพัฒน์ ฐภิัญ : การศึกษาการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร (A STUDY OF THE IMPLEMENTATION OF THE MATHEMATICS CURRICULUM AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL IN SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF PHICHI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ฆรรค์ภมา ; 182 หน้า. ISBN 974 - 638 - 630 - 5.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำแผนการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์เป็นลายลักษณ์อักษร เครื่องนุเคราะห์โดยการมอบเอกสารหลักสูตรให้ครูผู้สอนไปศึกษา จัดครูเข้าสอนโดยพิจารณาจากครูที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ จัดตารางสอนไว้ล่วงหน้าตามที่ 1-2 จัดแผนการเรียนตามสภาพความพร้อมของบุคลากร สนับสนุนวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของครูผู้สอน จัดอาคารสถานที่และบรรยากาศในการใช้หลักสูตร โดยการจัดป้ายนิเทศตามสถานที่ต่าง ๆ และใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร โดยการประชุมผู้ปกครองนักเรียน และการพูดคุยกับผู้ปกครอง นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการสังเกตการสอน ครูผู้สอนต้องการการนิเทศและติดตามผลในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ปัญหาที่พบคือ ขาดแคลนงบประมาณ ขาดความช่วยเหลือจากหน่วยงานต้นสังกัด ขาดบุคลากรที่จบวิชาเอกคณิตศาสตร์ จัดคาบเวลาสอนไม่สัมพันธ์กับเวลาและความต้องการของครูผู้สอน ขาดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน นักเรียนขาดพื้นฐานความรู้ความสามารถและความสนใจคณิตศาสตร์ ห้องเรียนไม่เพียงพอ และครูผู้สอนมีภาระหน้าที่พิเศษมาก ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนน้อย ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาในการนิเทศ และนิเทศไม่สม่ำเสมอ

2. การจัดการเรียนการสอนของครู ครูผู้สอนเตรียมการสอนโดยการศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาและแบบฝึกหัดในบทเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน โดยในส่วนที่จัดทำครูผู้สอนจัดทำด้วยตนเอง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น แข่งขันตอบปัญหาคณิตศาสตร์ มีการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอนรูปทรงแบบคณิต ใช้วิธีการสอนแบบอธิบายและแสดงเหตุผล ใช้เทคนิคการสอนโดยการกระตุ้นความสนใจโดยการนำโจทย์ปัญหาที่แปลกจากแหล่งต่าง ๆ มาฝึกทักษะ จัดสอนซ่อมเสริมโดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมในเวลาพักกลางวัน วัสดุและประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย ปัญหาที่พบคือ ขาดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน จัดทำแผนการสอนโดยไม่คำนึงถึงสภาพและสถานการณ์ที่ใช้จริง เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอ นักเรียนขาดความพร้อมและความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ครูผู้สอนมีภาระหน้าที่พิเศษมาก ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ นักเรียนไม่ให้ความสนใจติดตามที่จะเรียนซ่อมเสริม ครูขาดความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล

ภาควิชาบริหารการศึกษ.....
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาลูกเสือ.....
ปีการศึกษา2540.....

ลายมือชื่อนิติกรพิพัฒน์ ฐภิัญ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มเกียรติ ฆรรค์ภมา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้อนุญาตให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เนรยอด รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีค่ายิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิจิตร ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยด้วยดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาสนับสนุนเงินทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณปรีชา รักพ่วง สำหรับกำลังใจ และความห่วงใยตลอดจนความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่มีให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

และกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญเลิศ และคุณแม่อารีย์ ภูมิไฉญ และญาติพี่น้องทุกท่านที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด

พิพัฒน์ ภูมิไฉญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๓
สารบัญ.....	๕
สารบัญตาราง.....	๕
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร.....	8
2.2 องค์ประกอบของหลักสูตร.....	13
2.3 การนำหลักสูตรไปใช้.....	14
2.4 บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้.....	41
2.5 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	44
2.6 หลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	48
2.7 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	51
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
3.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ลำดับขั้นในการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล.....	63
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	71
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร.....	129
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	131
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	131
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	136
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	147
รายการอ้างอิง.....	150
ภาคผนวก.....	158
ภาคผนวก ก.....	157
ภาคผนวก ข.....	161
ประวัติผู้วิจัย.....	182

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
2 จำนวนค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหาร.....	63
3 จำนวนค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	66
4 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดทำแผนการใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	71
5 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดทำแผนการใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	75
6 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการเตรียมบุคลากร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	77
7 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดครูเข้าสอน ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	81
8 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดตารางสอน ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	83
9 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดตารางสอน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	85
10 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดแผนการเรียน ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	87
11 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดแผนการเรียน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	89
12 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการสนับสนุนวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	91
13 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดอาคารสถานที่และบรรยากาศในการใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	94
14 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการจัดอาคารสถานที่และบรรยากาศในการใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	96
15 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	98

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	101
17 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร.....	103
18 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ ในเรื่องการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	106
19 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการเตรียมการสอน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	109
20 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	111
21 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	113
22 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	116
23 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน....	118
24 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการใช้เทคนิคและวิธีสอน ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	122
25 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการจัดสอนซ่อมเสริม ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน.....	124
26 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ตามการให้ข้อมูลของครูผู้สอน....	126